

Saneringsnytt nr 2 2009

Prøvetaking, smittebeskyttelse og livdyrhandel

Her kommer en oppfølging av temanummeret om byllesjuka, Saneringsnytt nr. 1 -2009, med praktiske råd med hensyn på prøvetaking og livdyrhandel

1. I løpet av 2009 får alle tidligere sanerte besetninger tilbud om prøvetaking av flokken for å teste for antistoffer mot byllesjuka. Prosjektet forutsetter at det i sanerte flokker praktiseres adskillelse av mor avkom etter kjeing og at eventuelle dyr med antistoffer slaktes. Besetninger med antistoff positive dyr følges opp med prøvetaking 1-2 ganger i året. Besetninger som har tenkt å selge kje bør snakke med sin besetningsveterinær for å avtale prøvetaking i god tid.
2. I alle besetninger som går i gang og sanerer, vil vi i tillegg til å individteste alle dyr for CAE før de er ett år gamle, også individteste for byllesjuka. Dette gjentas 2 år etter sanering.
- 3 Smitteforebyggende tiltak er avgjørende. Alle sanerte bruk skal i henhold til regelverket ha kjeoppdrett med lav risiko for smitteoverføring (adskillelse mor avkom) , kvalitetssikring av livdyrhandelen og velfungerende smittesluser.
4. Livdyrhandel bør begrenses til det absolutt nødvendige, og den livdyrhandel som skjer må være så kvalitetssikret som det lar seg gjøre. Det som anbefales i de fleste tilfeller er å rekruttere hodyr fra egen flokk og få inn "nytt blod" gjennom semin.
  - Selgerbesetning må ha god dokumentasjon i forhold til sjukdommene gjennom tilstrekkelig mange laboratorieresultater over tid.
  - Helseattest utstedt av veterinær, som både omhandler besetningens dyr, dokumentasjon som foreligger og tar stilling til om det gjennomføres gode nok smittesikringstiltak i selgerbesetningen. Det må også kunne dokumenteres forsvarlig smittesikring i kjeoppdrettet iht prosjektets retningslinjer.
  - Det må i størst mulig utstrekning satses på at de livdyr som må kjøpes inn er "kortreiste". Det vil si at en ønsker en regionalisering av livdyrhandelen, for å unngå risiko for å transportere smittestoff over lange avstander og introdusere det i nye regioner. Mattilsynet skjerper også inn på sin dispensasjonspraksis for å overføre livdyr av småfe over fylkesgrensene med hensyn til å beskytte også mot andre dyresjukdommer enn de som har hovedfokus i Prosjekt Friskere Geiter.

Behov for praktisk tilpassing i 2009

I og med at det meste av planlegging rundt livdyrhandel er planlagt og gjennomført allerede for årets sesong, vet vi at noe av dette ikke lar seg gjennomføre 100 %. Det vil derfor måtte skje noen tilpassninger i år. Den enkelte må diskutere utfordringene med sin egen besetningsveterinær.

Hvis jeg, som geitbonde, har forespørsel om å selge dyr – hva gjør jeg ?

- Ta kontakt med din besetningsveterinær, og avtal besetningsbesøk og prøvetaking av dyra, dersom dette ikke allerede er gjort.
- Besetningsveterinæren tar eventuelt ut prøver. Smittevernmessige rutiner på gården gjennomgås, derunder kjeoppdrettet med hensyn på adskillelse mor avkom, og dokumentasjon på helsestatus, innkjøp av livdyr, inspisering av dyra og driftsforholda på gården og skriving av besøksrapport. Et årlig besetningsbesøk av veterinær bør helst skje mens det er kje i melkeforingsperioden.
- Dersom besetningsveterinæren finner at forholdene er gode nok med hensyn på livdyrhandel og prøveresultatene tilsier at det ikke er påvist antistoff mot byllesjuka, CAE eller paratuberkulose i flokken, samt at dyra ikke har symptomer på annen smittsom dyresjukdom, kan helseattest skrives som grunnlag for livdyrhandel. Det optimale er at besetningene har testet fri for sjukdommene de siste 2 årene.

Hva skal den som ønsker å kjøpe kje gjøre?

- Har du virkelig behov for å kjøpe kje?
- Kontakt egen besetningsveterinær og/eller geitrådgiver for å diskutere hvor det kan være best å henvende seg for å skaffe kje
- Hold deg til selgere i samme region/fylke. Kjøp kortreist når det er mulig!
- Krev at selger har dokumentasjon på plass slik som presentert i forrige avsnitt
- Kjøp kje fra færrest mulig besetninger
- Dersom du vurderer at du må ha kje og ikke har tilbud om kje i egen region/eget fylke, må du søke Mattilsynet om å få kjøpe inn kje hvis du har kontaktet selger annet sted .

Gran 28. mai 2009

Dag Lindheim
Prosjektleder

Adresse:
Friskere Geiter
TINE Rådgiving
Postboks 58
1431 Ås

Tlf. 91 54 78 10
Epost: friskere.geiter@tine.no

Hjemmeside: <http://geithelse.tine.no>